

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

"ภาษา"ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง เสียงหรือกิริยาอาการ ซึ่งทำความเข้าใจซึ่งกันและกันได้ หรือหมายถึงคำพูด หรือถ้อยคำที่ใช้พูดจากัน ภาษาจัดเป็นวัฒนธรรมมวลชน โดยคุณลักษณะทางภาษาเป็นสื่อสังคม¹ เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความคิดให้กับคน ชีวิตกับภาษานั้นจะต้องก้าวไปด้วยกัน² นอกจากนั้นภาษายังเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์อันใกล้ชิด ภาษาจึงเป็นจุดแตกออกแรกที่จะเปิดไปสู่ประตูดูมิตรภาพระหว่างมนุษย์พวกหนึ่งกับอีกพวกหนึ่ง³ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่นิยมใช้กันมากที่สุดในโลก จนเป็นที่ยอมรับว่า เป็นภาษาสากล⁴ ผู้ที่มีความรู้ภาษาอังกฤษก็ ย่อมได้เปรียบ

¹ กองวางแผนการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, "ปัญหาการสอนภาษาต่างประเทศแก่เด็กไทย," รายงานการประชุมทางวิชาการ, 11-12 มิถุนายน 2513 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), 133

² Hope W. Dunne, The Art of Teaching Reading : A Language and Self-Concept Approach (Columbus : Charles E. Merrill Publishing Company, 1972), VIII

³ กองวางแผนการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องเดียวกัน

⁴ มาลินี จันทวิมล, "สิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษประสบความสำเร็จและสาเหตุที่ทำให้ประสบความล้มเหลว," วารสารคุรุศาสตร์ 8 (กรกฎาคม-สิงหาคม, 2521), 94

กว่าผู้อื่น คือมีโอกาที่จะใช้ความรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเองและสังคม อาจกล่าวได้ว่า ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทต่อความเจริญของสังคมไทยเป็นอย่างมาก ยิ่งประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา เราจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้จากนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาพัฒนาประเทศ การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อเป็นสื่อกลางถ่ายทอดความรู้ต่างๆ จึงเป็นสิ่งที่เหมาะกับสภาพการณ์ และมองเห็นการณ์ไกล ยิ่งกว่านั้นการที่ชนชาติของประเทศหนึ่งสามารถเรียนรู้ และเข้าใจภาษาของอีกชาติหนึ่ง ย่อมเป็นการได้เปรียบทางการเมือง และด้านเศรษฐกิจหลายอย่าง¹

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษขึ้นในโรงเรียน โดยการสอนเริ่มจากทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียน ตามลำดับ และพยายามไม่ใช้ภาษาไทยในระหว่างการเรียนการสอน ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี สามารถพูดได้คล่องแคล่วชัดถ้อยชัดคำ เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ักเรียนได้ การเรียนการสอนเน้นการฝึก (Drill) จนนักเรียนสามารถพูดภาษาอังกฤษได้คล่อง สามารถนำไปใช้พูดในชีวิตประจำวันได้ แต่เท่าที่ผ่านมามาผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนจัดขึ้น มิได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ เพราะปรากฏว่า ถึงแม้นักเรียนจะมีโอกาสเรียนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนนานนับสิบปี แต่ก็ไม่มีความรู้และทักษะทางภาษาอังกฤษเพียงพอที่จะอ่านหนังสือภาษาอังกฤษได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งในระยะเวลาอันสั้น และไม่สามารถที่จะพูดสนทนากับชาวต่างประเทศได้

สภาพการเรียนการสอนในห้องเรียนทั่วไป ครูมักจะพบปัญหาว่า ขณะที่ครูทำการสอนเรื่องหนึ่งอยู่นั้น จะมีนักเรียนบางคนไม่สนใจเรียน บางคนเรียนไม่ทัน เพราะครูสอนเร็วเกินไป และบางคนเบื่อหน่าย เพราะครูสอนซ้ำซาก การที่ให้นักเรียน 35-40 คน มานั่งเรียนในห้องเรียนเดียวกัน เรียนวิชาเดียวกัน โดยการสอนวิธีเดียว

¹ กองวางแผนการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องเดียวกัน

กัน จะทำให้การเรียนการสอนเกิดผลดี รวมทั้งคาดหวังว่า จะให้เด็กทุกคนได้รับการเรียนรู้และประสบการณ์เหมือนกันหมดนั้น ย่อมเป็นไปได้ เพราะนักเรียน 35-40 คน ย่อมมีความต้องการแตกต่างกัน ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลต่อการเรียน คือ ความแตกต่างกันในเรื่องความสามารถ อัตราการเรียน วิธีการเรียน ความสนใจและสิ่งที่ชอบ¹ ดังนั้นวิธีการสอนของครูจึงเป็นปัญหาหนึ่งที่ควรได้รับการแก้ไข

นอกจากนี้ยังมีปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาที่เกิดกับตัวครูเอง เช่น ขาดการฝึกฝน และไม่มีเวลาเตรียมการสอน และครูขาดการปรับปรุงตนเองในด้านภาษา สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

การสอนมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการเรียนของเด็ก การสอนเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียน ตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา และครูผู้มีหน้าที่สอนโดยตรง จึงชอบที่จะค้นคว้าหาวิธีสอนที่จะช่วยให้การสอนได้ผล และช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่สุด ในสมัยที่การจัดการศึกษายังมิได้พัฒนาเป็นระบบเช่นในปัจจุบัน การสอนถือหลักการให้ความรู้แก่นักเรียนทางด้านวิชาการแต่อย่าง เดียว คือมุ่งให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเป็นส่วนใหญ่² โดยครูเป็นผู้นำในห้องเรียน ซึ่งเป็นการสร้างแนวโน้มให้นักเรียนเชื่อฟัง และรับคำสั่งโดยปราศจากการโต้แย้ง เป็นการสร้างปมค้อยให้นักเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนจำเป็นต้องรับการ"กรอก" เนื้อหาวิชาจากครูอยู่ตลอดเวลา ไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น และไม่ส่งเสริม

¹อุไรวรรณ อินทรีย์, "จะจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของบุคคลได้อย่างไร?" วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2 (มกราคม-เมษายน, 2520), 26-27

²ละเมียด ลิมอักษร, "ช่วยให้เด็กก้าวหน้า," วารสารจันทร์เกษม 119 (กรกฎาคม-สิงหาคม, 2517), 61

การมีความรับผิดชอบ และไม่รู้จักทำงานร่วมกันเป็นหมู่¹ แต่การสอนในปัจจุบันส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ เพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยความราบรื่น และเป็นสุขตามควรแก่สภาพ

นักการศึกษาได้พยายามค้นคว้าหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อที่จะช่วยให้การศึกษามีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์² ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นบุคคลหนึ่งที่ได้เสนอวิธีการแก้ปัญหา โดยการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ เทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การนำวัสดุอุปกรณ์และวิธีการมาใช้อย่างมีระบบ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น วัสดุอุปกรณ์ได้รวมเฉพาะสิ่งที่มีราคาแพงอย่างเดียว หากคลุมถึงสิ่งของราคาถูกที่สามารถจะหาได้ในท้องถิ่น หรือทำขึ้นเอง³ เพื่อช่วยปฏิบัติการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมได้ โดยจะเปลี่ยนบทบาทของครูจากการเป็น "ผู้สอน" มาเป็นเพียง "ผู้แนะแนวทาง" อันจะทำให้นักเรียนรู้จักพัฒนาความคิด รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักตัดสินใจ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นหมู่ได้ ซึ่งตรงกับความคิดของ อี ไมเคิล บริก⁴ ที่ว่า ระบบการเรียนที่คั้นั้น ควรเน้นที่

¹ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "ศูนย์การเรียน : แนวทางใหม่สำหรับการปฏิรูประบบห้องเรียน," เอกสารอัดสำเนา

² ชัยยงค์ พรหมวงศ์, ชุมนุมจุฬาลงกรณ์ปิยมหาราชานุสรณ์ (ตุลาคม, 2516),

70

³ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "มิติที่สามในระบบการศึกษา," มิติที่ 3-นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครู-ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), 31

⁴ E. Michael Brick, "Learning Center : The Key to Personalized Instruction," Audio-Visual Instruction Vol.12 (October, 1967) : 787-88

กิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนรู้วิธีปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ให้ตระหนักถึงความสำคัญในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

การใช้ชุดการสอนเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆที่กล่าวมาแล้ว ชุดการสอนประกอบด้วยสื่อประสมในรูปของวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป บูรณาการโดยใช้วิธีการจัดระบบ เพื่อใช้ชุดการสอนแต่ละชุดให้มีประสิทธิภาพ และมีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัวเอง¹ ส่วนการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้ มีหลักการที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะต้องเป็นผู้เรียนรู้ เมื่อผู้เรียนอยู่แต่ละกลุ่ม ต้องคิด และต้องทำ² เป็นการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และทฤษฎีการใช้สื่อประสมเป็นสื่อและวิธีการสอน³

จะเห็นว่าควรนำชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้มาช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเล่าเรียนได้โดยลัดดี และประหยัดเวลา ทำให้การเรียนการสอนสามารถครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่ต้องศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้เรียนมีโอกาได้ประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง โดยครูเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ดังนั้นผู้วิจัยได้ตระหนักถึงคุณค่าของชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ จึงได้สร้างชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้เรื่อง "คำที่เป็นคำถาม" สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง ขึ้น เพื่อจะช่วยแก้ปัญหาดังที่ได้อธิบายมาแล้ว

¹ ทัชยงค์ พรหมวงศ์, "การปรับปรุงการสอนในระดับมหาวิทยาลัยด้วยระบบสื่อการสอน," ศรีนครินทร์วิโรฒ 11 (กันยายน, 2518), 4

² สายหยุด จำปาทอง, "นวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการฝึกหัดครู," รายงานการอภิปรายและปาฐกถา 12 เมษายน 2518 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ ทัชยงค์ พรหมวงศ์, "ศูนย์การเรียนรู้-แนวทางใหม่สำหรับการปฏิรูประบบห้องเรียน," วารสารครุศาสตร์ 6-7 (ตุลาคม 2516-มกราคม 2517) : 54-55

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

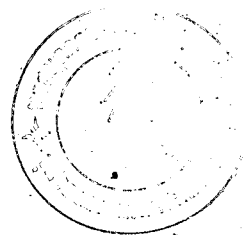
1. เพื่อสร้างชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง "คำที่เป็นคำถาม" สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง "คำที่เป็นคำถาม" สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง โดยตั้งเกณฑ์ 90/90 และค่าความแตกต่างของผลการเรียนที่ระดับ .01

สมมุติฐานของการวิจัย

ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง "คำที่เป็นคำถาม" สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง จะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และค่าความแตกต่างของผลการเรียนที่ระดับ .01

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการผลิตชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้
2. ศึกษาหลักสูตรและเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง "คำที่เป็นคำถาม" จากหนังสือ แอคทีฟ อิงลิช ฟอรั ไทยแลนด์ (Active English For Thailand)
3. ผลิตชุดการสอนโดยใช้ขั้นตอนของระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา คือ
  - 3.1 กำหนดหมวดหมู่เนื้อหา
  - 3.2 กำหนดหน่วยการสอน
  - 3.3 กำหนดหัวเรื่อง
  - 3.4 กำหนดคมโนทัศน์

3.5 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.6 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้

3.7 กำหนดแบบประเมินผล

3.8 กำหนดและผลิตสื่อการสอนในวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง "คำที่เป็น-
คำถาม" คือ

3.8.1 คำที่เป็นคำถาม "What"

3.8.2 คำที่เป็นคำถาม "Where"

3.8.3 คำที่เป็นคำถาม "How"

3.8.4 คำที่เป็นคำถาม "Whose"

3.9 นำชุดการสอนไปหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง
โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย จำนวน 40 คน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 โดย

3.9.1 ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1) เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง
ของชุดการสอน โดยใช้ประชากรในการทดลองจำนวน 4 คน

3.9.2 ทดลองแบบกลุ่มเล็ก (1:10) เพื่อปรับปรุงชุดการสอนที่
ยังมีข้อบกพร่องในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ชุดการสอนมีประสิทธิภาพ โดยใช้ประชากรใน
การทดลองจำนวน 8 คน

3.9.3 ทดลองภาคสนาม (1:100) เพื่อหาประสิทธิภาพของ
ชุดการสอน โดยใช้ประชากรจำนวน 40 คน

4. รวบรวมข้อมูลจากการทดลองมาหาค่าทางสถิติ และนำเสนอข้อมูลใน
รูปตาราง

5. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีขอบเขตดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดลองสอนในห้องเรียนแบบศูนย์ - การเรียน มีกลุ่มละ 10 คน เป็นนักเรียนจากโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง รวมเป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 40 คน

2. ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย จะไม่คำนึงถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพอารมณ์ของนักเรียน และสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนขณะทำการทดลอง

3. เรื่องที่ทำการทดลอง คือ การสร้างชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง "คำที่เป็นคำถาม" โดยแยกออกเป็น 4 หัวเรื่อง คือ

3.1 คำที่เป็นคำถาม "What"

3.2 คำที่เป็นคำถาม "Where"

3.3 คำที่เป็นคำถาม "How"

3.4 คำที่เป็นคำถาม "Whose"

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 90/90
2. ผลของการวิจัยขึ้นอยู่กับการศึกษาด้วยตนเอง และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มของนักเรียน ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง จากโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมตัวแปรอื่นๆที่อาจเข้ามาเกี่ยวข้องในการวิจัยนี้ได้ เช่น ความคุ้นเคยในการเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และกระบวนการกลุ่ม ความซื่อสัตย์ของนักเรียนบางคน ระดับสติปัญญาของนักเรียน

2. วิชาภาษาอังกฤษจัดเป็นวิชาทักษะ และมีลำดับขั้นการสอนตามหลักภาษาศาสตร์ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน แต่การเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องอ่านและทำความเข้าใจบทเรียนก่อนที่จะฝึกทักษะอย่างอื่น วิธีการนี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้ไม่สมบูรณ์

คุณค่าของการวิจัย

1. เป็นการนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ปรับปรุงการศึกษาของชาติให้สอดคล้องกับหลักสูตรในปัจจุบัน

2. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นจะได้เป็นสื่อการสอน ช่วยทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

3. เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้รับความสำเร็จในการเรียนรู้เท่าเทียมกันด้วยการศึกษาตามความสามารถของตนเอง

4. ส่งเสริมให้มีการสร้างชุดการสอนให้แพร่หลายออกไป เป็นตัวอย่างวิธีการเรียนการสอนแนวใหม่ เพื่อจะได้กระตุ้นให้มีการสร้างอุปกรณ์การศึกษาอื่นๆ

5. ช่วยลดเวลาและแก้ปัญหาในการผลิตสื่อการสอนและการขาดแคลนครู
อีกด้วย

คำจำกัดความในการวิจัย

สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ ใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อประสม หมายถึง การใช้สื่อการสอนตั้งแต่สองอย่างขึ้นไปมาบูรณาการการใช้ในการเรียนการสอน

ชุดการสอน หมายถึง ชุดอุปกรณ์และวัสดุสำหรับการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีระบบการผลิตและนำสื่อประสมอันสอดคล้องกันกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง ที่สามารถช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะการจัดห้องเรียนโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ 4-6 กลุ่มๆละประมาณ 6-10 คน แต่ละกลุ่มเรียกว่า "ศูนย์กิจกรรม" ที่ประกอบด้วยเนื้อหาและสื่อการสอนต่างๆกัน ผู้เรียนจะเรียนได้โดยปรึกษากันในกลุ่ม ครูเป็นผู้เริ่มบทเรียนและสรุปบทเรียน คอยแนะนำและทำหน้าที่เป็นผู้เตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้ เมื่อนักเรียนมีปัญหาระหว่างที่ปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม

ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา หมายถึง ระบบการผลิตชุดการสอนที่มีขั้นตอนจัดไว้เป็นระบบ โดยเริ่มจากการแบ่งหมวดหมู่ของเนื้อหาออกเป็นหน่วย แต่ละหน่วยจะแบ่งเป็นหัวเรื่อง มีการกำหนดคอนเทนต์ จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียน และการประเมินผล หลังจากนั้นก็ทำการเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสม เมื่อผลิตสื่อการสอนแล้วจะรวมกันไว้เป็นหมวดหมู่ตามหน่วยของแต่ละวิชา โดยใส่กล่องหรือแฟ้ม ก่อนที่จะนำไปใช้ในห้องเรียนจะมีการทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เสียก่อน โดยปรับปรุงจนกระทั่งชุดการสอนมีคุณภาพที่จะช่วยผู้เรียนได้จริงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ที่คิดระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬาฯนี้ คือ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อปี

พ.ศ.2516

แบบทดสอบ หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นสำหรับใช้วัดความรู้ของนักเรียน ก่อนเรียนบทเรียน และใช้วัดความรู้หลังเรียนบทเรียนแล้ว

ประสิทธิภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนตาม เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 กล่าวคือ

90ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคำตอบในการทำ แบบฝึกหัดของนักเรียนทุกคน

90ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของข้อสอบที่นักเรียนทุกคน ทำได้หลังจากเรียนบทเรียนแล้ว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปีพ.ศ.2518 สุคา สิ้นสกุล¹ ทำการวิจัยเรื่อง "การสร้างชุดการสอน สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า" ผู้วิจัย แบ่งเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า ออกเป็น 30 หน่วย แล้วเลือกมา สร้างชุดการสอน โดยใช้ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬาฯชั้น 2 ชุด คือ ชุดการสอน ที่ 1 (หน่วยที่ 3) เรื่อง Telling Time และชุดการสอนที่ 2 (หน่วยที่ 18) เรื่อง If-Clause (First Conditional) แล้วนำชุดการสอนทั้ง 2 ชุด ไปทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพตามขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ แบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่ม และ

---

¹สุคา สิ้นสกุล, "การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518)

แบบสนาม ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดการสอนทั้ง 2 ชุด มีประสิทธิภาพ 80.20/94.00 และ 89.35/83.50 แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ผลการสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแสดงความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นทั้ง 2 ชุดนี้ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น

ปีพ.ศ.2518 เรื่องวิทยุ นนทะภา¹ ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน "วิชาภาษาอังกฤษ 3" ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน วิชาภาษาอังกฤษ 3 ชุดที่ 1 เรื่อง คำกริยาที่ประกอบด้วยคำสองคำ (Two-Word Verbs) มีประสิทธิภาพ 90.17/90.00 ชุดที่ 2 เรื่อง คำคุณศัพท์ (Adjectives) มีประสิทธิภาพ 92.16/90.83 ชุดที่ 3 เรื่อง ประโยคที่มีกรรมสองตัว (Two-Object Sentences) มีประสิทธิภาพ 91.65/90.33 และ ชุดที่ 4 เรื่อง ประโยคปัจจุบันกาลสมบูรณ์ (Present Perfect Tense) มีประสิทธิภาพ 90.00/90.33 ซึ่งได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ผลการสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แสดงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า จาก การเรียนด้วยชุดการสอน ช่วยให้ความรู้ของนักศึกษาในวิชา "ภาษาอังกฤษ 3" เพิ่มขึ้น

ในปีพ.ศ.2519 ยามี่ละ อารีสมาน² ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบ -

¹ เรื่องวิทยุ นนทะภา, "การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชาภาษาอังกฤษ 3 ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518)

² ยามี่ละ อารีสมาน, "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนกับห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519)

เทียบผลสัมฤทธิ์การ เรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน กับห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง" ผู้วิจัยได้ทำการสอนภาษาอังกฤษแก่กลุ่มตัวอย่าง ๒ ประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ประกอบด้วยนักศึกษาแต่ละ 28 คน โดยทำการสอนกลุ่มทดลองในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน และทำการสอน กลุ่มควบคุมในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ทำการสอนเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ 103 เรื่อง Possessive , Past Simple Tense , Present Perfect Tense และ Passive and Active Voices ใช้เวลาในการสอน 2 สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เมื่อสอนเสร็จแล้ว ได้ทำการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในเรื่องที่เรียนของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มเป็นครั้งแรก แล้วจึงทำการทดสอบความรู้เกี่ยวกับ เรื่องเดิมอีกครั้งหนึ่งหลังจากการทดสอบครั้งแรกผ่านไป 1 สัปดาห์ นำคะแนนที่ได้ จากการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง มาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การ เรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์การ เรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และ ความตรงจำเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

ในปีค.ศ.1971 เอลเลีย บรูซ มีคส์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบวิธีสอนแบบใช้ชุดการเรียนกับวิธีการสอนแบบธรรมดา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการตัดสินใจหรือคิดว่า การใช้ชุดการสอนสำหรับสอนนักศึกษาครูมีประสิทธิภาพมาก

¹ Eliza Bruce Meeks, "Learning Packages Versus Conventional Methods of Instruction," Dissertation Abstracts International Vol.32 No.8 (February 1972), 4295A

กว่าวิธีการสอนแบบธรรมดา ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยกับนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 144 คน แบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มควบคุมใช้เทคนิควิธีการสอนแบบธรรมดา และใช้ชุดการเรียนกับกลุ่มทดลองในการสอนวิชาเดียวกัน ทั้ง 2 กลุ่มทำข้อทดสอบก่อนและหลังเรียน เพื่อดูความก้าวหน้า และบันทึกเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการเรียนรู้และด้านอื่นๆ

ในปีค.ศ. 1973 อาร์วิด เรย์ เอค¹ แห่งมหาวิทยาลัยมลรัฐไอโอวา ได้ทำการวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของชุดการสอนและการเรียนด้วยตนเองที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการเรียนวิชากราฟิก" มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อค้นหาวิธีสอนกราฟิกแบบอื่นที่เหมาะสมกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่หนึ่ง ของมหาวิทยาลัยมลรัฐไอโอวา นอกเหนือไปจากการสอนตามแบบเดิม ซึ่งเป็นแบบบรรยายและแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนขึ้น 2 ชุด ประกอบด้วยสื่อการสอนประเภทต่างๆ ประชากรที่ไ้จำนวน 77 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการเรียนรู้และด้านอื่นๆ

ปีค.ศ. 1973 แอลเลน ยีน เบียร์ค แมคโดนัลด์² ทำการวิจัยเรื่อง

---

¹Arvid Ray Eide, "The Influence of Learning Packages and Independent Study on Student Achievement in Engineering Graphics," Dissertation Abstracts International Vol.34 No.5 (November 1973), 2326A

²Ellen Jean Baird McDonald, "The Development and Evaluation of a Set of Multi-Media Self-Instruction Learning Activity Packages for Use in Remedial English at an Urban Community College," Dissertation Abstracts International Vol.34 No.4 (1973), 1590A

"พัฒนาการและการประเมินค่าของชุดการเรียนการสอนแบบใช้สื่อประสม เพื่อเรียนด้วยตนเอง สำหรับใช้กับการสอนภาษาอังกฤษแบบซ่อมเสริมในวิทยาลัยชุมชนชนานเมือง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบเปรียบเทียบผลของความสำเร็จและทัศนคติของวิธีสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนแบบใช้สื่อประสม เพื่อเรียนด้วยตนเองกับวิธีสอนแบบธรรมดาที่ใช้บรรยายและอภิปราย ตัวอย่างประชากรในการวิจัยใต้นักศึกษาจำนวน 126 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ทั้ง 2 กลุ่มได้รับการสอนเนื้อหาวิชาเดียวกัน โดยกลุ่มควบคุมดำเนินการสอนโดยวิธีสอนแบบธรรมดา กลุ่มทดลองดำเนินการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนที่ใช้สื่อประสม 3 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองแสดงให้เห็นว่าการเรียนโดยใช้ชุดการสอนมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนโดยวิธีธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เกี่ยวกับทัศนคติของผู้เรียนพบว่าผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีทัศนคติในระดับที่สูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญในระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการสอนโดยวิธีใช้ชุดการเรียนการสอนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน

004283

ปีค.ศ.1973 โคโรธี ซู ริกบี้¹ ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการสอนโดยใช้ชุดการเรียนแบบกิจกรรมกับวิธีสอนด้วยครูโดยตรงในการสอนพิมพ์ดีดชั้นกลางในวิทยาลัย" การทดลองทำที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความแตกต่างระหว่างวิธีสอนทั้ง 2 วิธี ผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการสอนโดยใช้ชุดการเรียนแบบกิจกรรมก็เท่ากัน และบางกรณีดีกว่าการสอนแบบเดิมทั้งในแง่ความเที่ยงตรง และความรวดเร็วในการพิมพ์

¹Dorothy Sue Rigby, "The Effectiveness of Learning Activity Package Instruction Versus The Teacher-Directed Method of Teaching Intermediate College Typewriting," Dissertation Abstracts International Vol.35 No.2 (August 1974), 949A

2. การสอนโดยใช้ชุดการเรียนแบบกิจกรรม เป็นเทคนิคการสอนที่ดี
3. นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อชุดการเรียนแบบกิจกรรม
4. การสอนแบบเดิมเป็นอุปสรรคต่อการสอนแบบใหม่อย่างไม่มีนัยสำคัญ

ปีค.ศ.1973 โรงเรียนลาเนซ¹ โรงเรียนประถมศึกษาในฟิลาเดลเฟีย ได้ปรับปรุงห้องเรียน ซึ่งสร้างขึ้นมาเป็นห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน โครงการนี้เริ่มในปีค.ศ.1967 โดยจัดบางห้อง จัดตามมุมห้องให้นักเรียนศึกษาตามความสนใจ จนกระทั่งปีค.ศ.1972 จึงจัดศูนย์การเรียนทั้งโรงเรียน

วิธีต่างๆในศูนย์การเรียน จะใช้เวลาสอนซึ่งจะกำหนดไว้ในตารางและช่วงเวลาไม่เท่ากัน โดยใช้เวลาเพียง 15 นาทีของทุกๆวันใน 1 สัปดาห์ เรียนตามหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่เลือกมา ส่วนเวลาที่เหลือจากการเรียนตามแบบเดิมในสัปดาห์หนึ่ง 15 นาที ให้เป็นการพบปะระหว่างครูกับนักเรียน

ผลการทดลองปรากฏว่า ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมีปัญหาคำแนะนำเรียนน้อยกว่าห้องเรียนธรรมดา บรรยากาศในการเรียนไม่ตึงเครียด มีสภาพคล้ายชีวิตจริงตามธรรมชาติ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำงานประกอบกิจกรรมร่วมกัน โดยไม่มีเสียงรบกวนจากห้องใกล้เคียงเลย ครูมีความเห็นว่า การสอนโดยวิธีนี้ เหนือกว่าการสอนแบบเดิม แม้จะมีการวางแผนที่จะละเอียดและใช้วิธีการมากกว่าก็ตาม

¹Koren Rones O. Lenzak, "Learning Center-Teaching

Approach that Makes Old School Like New," Teacher XC

(February 1973), 54-57